

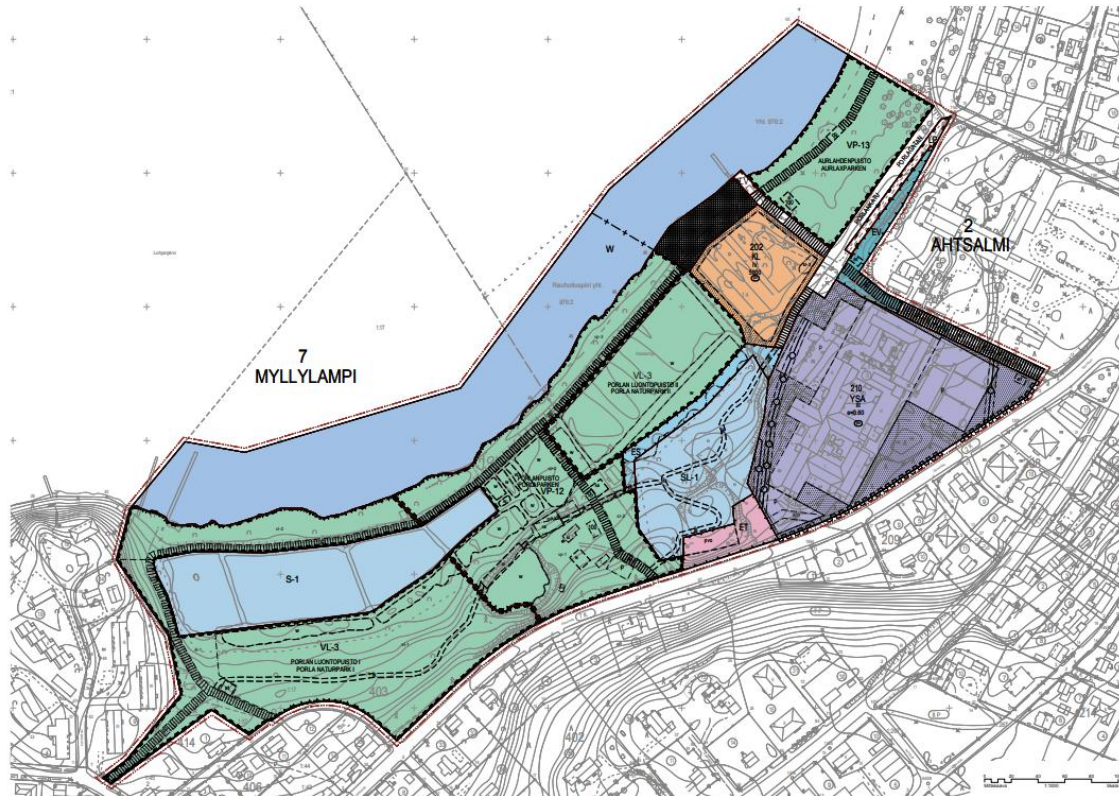
Porla 2.0 hankevaihtoehdot

19.8.2026

Meeri Hartonen & Rita Pihlaja

Taustaa

LOHJA
Järvikaupunki

- Hugo Lagus aloitti Porlan rakentamisen 1916, kalanviljelylaitos aloitti toiminnan 1917
- Porlaa ovat vuosien saatossa hallinneet monet tahot, mm. Kalataloussäätiö ja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Lohjan kaupunki osti Porlan valtiolta 1981. Alue on ollut vuokrattuna yksityishenkilölle vuodesta 2008.
- Alueella on poikkeuksellinen luonto, historia ja erinomainen sijainti
- Porlan kehittäminen on ollut pitkään yhdistysten, kaupunkilaisten ja päättäjien mielessä
- **2017 vahvistunut asemakaava L33 rajaa käyttötarkoituksen nykytilassa mm. virkistykseen, luontoarvojen säilyttämiseen sekä pienvesiympäristön suojeluun, mahdollistaen myös opastus- tai palvelutoimintaa.**
- 2018 yleissuunnitelma linjaa, että osa altaista säilytetään luontoarvot huomioiden ja osaa altaista voidaan kehittää toiminnallisempaan suuntaan.
- Porlan kehittäminen tukee kaupunkistrategiaa ja järvikaupunki-imagoa. Järviohjelma nostaa Porlan keskeiseksi kehittämiskohteeksi.

Porla 2.0

- Keväällä 2025 käynnistyi Porla 2.0 -hanke keskeisten sidosryhmien haastattelukierroksella.
 - Mukana Pro Porla ry, alueen vuokralainen, Länsi-Uudenmaan Vesi & Ympäristö ry (LUVY), kaupungin keskeiset yksiköt (mm. museo, matkailu, vesilaitos, ymp.suojelu, kaavoitus). Lisäksi haastateltu järviyrittäjiä.
- Työ jatkui syksyllä 2025 työpajalla. Tulosten perusteella laadittiin 3 mahdollista kehittämisvaihtoehtoa Porlalle.
- Vaihtoehdot eroavat toisistaan toiminnallisuudessa ja investointitasossa.
- Hankkeen tavoitteena on löytää Porlalle pitkän tähtäimen kestävä suunnitelma, jota lähdetään hallitusti toteuttamaan. Suunnitelmassa hyödynnetään osallistamisen tuloksia.

Vaihtoehto 1: luontopuisto

Luontopuisto soveltuisi luontaisesti Porlaan alueen poikkeuksellisen monipuolisen lajiston vuoksi, ja sitä hyödynnetään jo nykyisellään paljon luonnon tarkkailuun. Alueen kunnostaminen luontopuistoksi on hyvin toteuttavissa eikä vaadi suuria investointeja.

- **Visio (10–20 v.):** Harkittu ja hoidettu lähiluontokohde, jossa käyttö on ohjattua ja kevyttä.

Vaihtoehto 1: luontopuisto

- Alueen toimintaa muutetaan poistamalla kalanviljelytoiminta ja vahvistamalla luontopainotteisuutta sekä kuntalaisten mahdollisuutta hyödyntää aluetta virkistyskäyttöön.
- Päärakennus kunnostetaan, purkukuntoiset hautomo ja laboratoriorakennukset puretaan.
- Opastuksella tuodaan esiin alueen historiaa, luontoarvoja ja luonnon terveysvaikutuksia.
- Toteutetaan urakkana (purut + kunnostus), kustannusarvio n. 300 000 – 500 000 euroa. Lisätään opasteet, puistotekniset ratkaisut sekä vesihuolto päärakennukseen.
- Päärakennus mahdollisesti opetuskäyttöön?
- Laajuudeltaan kevein ratkaisu.

Vaihtoehto 2: Toiminnallinen kalanviljelypuisto

Luontopuisto, jossa harjoitetaan pienimuotoista kalan- ja raakunpoikasten kasvatusta luontoon istutettavaksi. Alueelle tehdään tila opiskeluryhmiä varten, joka palvelisi koulujen opetusta. Kalankasvatushistoriaa tuodaan esiin esim. opetustaulujen muodossa.

Visio (10–20 v.): Vakiintunut kaupunkilaisille avoin oppimis- ja demonstraatioympäristö, jossa lajistosuojelu, pienimuotoinen kalankasvatustoiminta (lähinnä lohen ja taimenen poikasten kausiluontoinen kasvatus + raakun laitосkasvatus) ja vesiluonnon opetus toteutuvat rinnakkain. Kasvatetaan vesieliöitä paikallisvesistöjen kantojen tukemiseen.

Vaihtoehto 2: Toiminnallinen kalanviljelypuisto

- Alueen käyttö yhdistää luontopuiston ja perinteisen kalan-/raakunkasvatuksen perinnön, sekä tarjoaa tilan opetuskäyttöön.
 - LUVY vastaisi kalan- ja raakunpoikasten kasvatustoiminnasta.
- Päärakennus kunnostetaan, alueelle tuodaan (väistö)tila tai muu ratkaisu opetusta varten, kalan- ja raakunpoikasten kasvatusta konttiratkaisuna.
- Kalanpoikasten kasvatusta mädistä pienpoikasiksi olisi pääsääntöisesti kausiluontoista (maalis-kesäkuu). Raakunpoikasten laitoskasvatusta ympärivuotista.
- Historiaa ja luontoarvoja tuodaan esiin opasteissa ja opetustiloissa.
- Luontopuiston kunnostus kuten vaihtoehdossa 1.
- Kustannusarvio: 800 000 – 1 500 000€ (josta väistötila n. 150 000€ ja hautomoratkaisu 50 000 – 100 000 €)
- Laatu- ja ympäristöarvoilla kevyt, mutta toiminnallinen vaihtoehto.

Viereisissä kuvissa on esimerkkejä kevyistä kalanpoikasten viljelyratkaisuista.

Vaihtoehto 3: Monipuolinen järviluontokeskus

Järviluontokeskus, jonka toiminnasta vastaisi kaupungin sijaan muu sopiva toimija. Alueella kalan- ja raakunkasvatusta sekä opetus- ja tutkimustoimintaa. Alueelle rakennettaisiin uusi kalahautomo sekä järviluontokeskus, jossa esillä kalankasvatushistoriaa esittelevä näyttely, uusinta vesiluontotietoa sekä luontokoulutoimintaa. Toiminta olisi aiempaa laajempaa. 'Maakunnallinen vetonaula', kävijöitä tulisi myös Lohjan ulkopuolelta. Vertaa esim. Haltia.

Visio (10–20 v.): Tunnettu järviluonnon osaamiskeskittymä ja vierailukohde, joka tekee Lohjan vesiluontoa näkyväksi.

(Kuvituskuva AI)

Vaihtoehto 3: Monipuolinen järviluontokeskus

- Monialainen, laaja kokonaisuus, joka tukee tutkimusta, matkailua ja alueen luontoarvojen esittämistä. Vetovoimatekijä myös ulkopaikkakuntalaisille.
- Päärakennus kunnostetaan. Uusina rakennuksina järviluontokeskus ja hautomo. Tiloissa näyttelytilat, opetustilat, tutkimustilat, huoltotilat, moderni näyttelytekniikka.
- Käyttäjärühmä laaja: koulut, tutkimus, matkailijat. Pysäköintitarve lisääntyy merkittävästi. Polkuverkoston ja esteettömyyden vaatimukset kasvavat edellisistä vaihtoehtoista.
- Tarvitaan kattava ylläpito/pyörittäjä-organisaatio.
- Kustannusarvio merkittävästi suurempi: Päärakennuksen kunnostaminen ja uudet rakennukset yht. min. 1 500 000 €.
- LUVY ilmoittanut halukkuudesta avustaa rahoitushaussa.
- Saattaa edellyttää kaavatarkastelua.
- Mahdollistaa lisäkehittämisen: alueelle tai sen läheisyyteen kalaravintola, lukioon järviluontolinja....

Yhteenveto vaihtoehtoista (kustannukset suuntaa-antavia)

	1. Luontopuisto	2. Kalanviljelypuisto	3. Monipuolinen luontokeskus
Laajuus	Pieni	Keskikokoinen	Suuri
Toiminnot	Puisto luonnon tarkkailuun ja virkistymiseen	Luontopuisto + kevyttä poikasten kasvatustoimintaa, opetustila, wc	Luontopuisto + luontokeskus, näyttelytila, hautomo
Luontoarvojen turvaaminen	Hyvä (kevyt käyttö)	Hyvä (ohjattu toiminta)	Hyvä, vaatii hallittua kävijäohjausta ja rakenteita
Rakennukset (kaikissa vaihtoehtoissa kunnostetaan päärakennus)	Vain suojellut rakennukset jäävät	Päärakennuksen lisäksi kevyt oppimistila ja kontti kalanpoikasten kasvattamiseen	Uusi hautomo, uusi luontokeskusrakennus näyttelytiloineen
Investointitaso (n.), kaikissa lisäksi purku-, pumppu- & vesi- ja viemäröintiliitännän kulut	300 000 – 500 000 euroa	800 000 – 1 500 000 euroa	1 500 000 euroa → +toimintakulut
Tulovaikutukset/vuosi	0,15 – 0.45 milj. €	0,8 – 1,5 milj. €	1,5 → milj. €
Vaikutukset infrastruktuuriin	Vesi- ja viemäriyhteys	Vesi- ja viemäriyhteys Pysäköintialueen laajennus	Vesi- ja viemäriyhteys Pysäköintialueen laajennus
Käyttökustannukset/vuosi			
Kaavatilanne	Asemakaavan mukainen	Asemakaavan mukainen	Saattaa edellyttää kaavallista tarkastelua

Matkailuvaikutukset

Vaihtoehto	Arvio vuosittaisista käynneistä	Lohjan ulkopuolelta saapuvat kävijät	Arvio matkailijoiden kulutuksesta Lohjalla*
1. Luontopuisto	35 000–60 000	7 000–18 000 (20–30 %)	noin 0,15–0,45 M€ / vuosi
2. Toiminnallinen kalanviljelypuisto	60 000–90 000	25 000–45 000 (35–50 %)	noin 0,7–1,4 M€ / vuosi
3. Järviluontokeskus ja toiminnallinen kalanviljelypuisto	90 000–140 000	45 000–75 000 (50–60 %)	noin 1,25 – 2,4 M€ / vuosi

*Arvio perustuu siihen, että Lohjan ulkopuolelta saapuva päiväkävijä tai matkailija käyttää keskimäärin noin 25–33 euroa vierailunsa aikana ravintoloihin, kahviloihin, vähittäiskauppaan, liikkumiseen ja muihin palveluihin. Osa kävijöistä myös yöpyy Lohjalla, jolloin heidän kulutuksensa on tätä suurempi. Luvut kuvaavat välitöntä kulutusta eivätkä sisällä laajempia kerrannaisvaikutuksia.

Arvioiden perusteet

Arviot perustuvat matkailun asiantuntija-arvioon, jossa on huomioitu:

- Porlan sijainti kävelyetäisyydellä Lohjan keskustasta ja matkailupalveluista.
- Kohteen nykyinen virkistyskäyttö ja tunnettuus.
- Kehittämisvaihtoehtojen erilainen palvelutaso ja vetovoima.
- Suomalaisten luonto-, luontokeskus- ja ympäristökasvatuskohteiden tyypilliset kävijämäärät.
- Päiväretkeilyn ja lähimatkailun kasvava kysyntä erityisesti Etelä-Suomessa.
- Porlan mahdollisuus täydentää Lohjan nykyistä matkailutarjontaa eikä kilpailla sen kanssa.

Asukkaiden ja sidosryhmien Porla

Asukkaille julkaistiin kysely Porlan merkityksestä ja vaihtoehtoisista tavoista kehittää Porlaa.

Kysely oli avoinna 2.4.-17.4.2026 ja siihen vastasi 176 henkilöä.

Asukaskyselyn tulokset (n=176)

Porlan merkitys

- Ennen kaikkea ulkoilu- ja lähiluontokohde
- 76 %: ulkoilu ja liikkuminen
- 68 %: lähiluonto
- 38 %: paikallishistoria

Kehittämisen painopisteet

- Luontoarvojen säilyminen tärkein tavoite (55 %)
- Matkailun ja elinvoiman lisääminen toiseksi tärkein (19 %)
- Suosituin kehittämisvaihtoehto: luontopuisto (42 %)

Huolenaiheet

- Luonnon heikkeneminen
- Alueen rauhallisuuden katoaminen
- Ilkivalta ja häiriökäyttäytyminen
- Alueen rapistuminen

Taloudellinen näkökulma

- Enemmistö kannattaa alueen kehittämistä
- 51 % kannattaa maltillista panostusta
- 38 % kannattaa rohkeampaa panostusta

Yleisötilaisuus 14.4.2026

Porlan kehittämisestä järjestettiin yleisötilaisuus Lohjan kaupungintalolla 14.4.2026. Tilaisuus oli kaikille avoin, ja sinne kutsuttiin kaupunginhallituksen, teknisen lautakunnan ja kaupunkikehityslautakunnan jäsenet sekä edustajia LUVY:stä ja Pro Porlasta.

Tilaisuudessa esiteltiin alustavat kehittämisvaihtoehdot, kuultiin ohjattu seminaarikeskustelu sidosryhmien, päättäjien ja viranhaltijoiden muodostaman ryhmän kesken, sekä kysyttiin yleisön mielipidettä työpajaosuudessa.

Yleisötilaisuus 14.4.2026

Yleisötilaisuuden tulokset

Mitä Porlassa halutaan säilyttää?

- Luonto, linnusto ja monimuotoisuus
- Kalanviljelyhistoria ja kulttuuriperintö
- Polut, altaat ja avoin virkistyskäyttö
- Alueen tunnelma ja rauhallisuus

Miten aluetta tulisi kehittää?

- Vaiheittain ja hallitusti
- Olemassa olevia rakenteita kunnostamalla
- Luontoarvot kaikissa ratkaisuihin huomioiden
- Ympäristökasvatusta, opastusta ja luontokokemuksia vahvistaen

Huolenaiheet

- Luonnon kärsiminen ja veden kierron heikkeneminen
- Liiallinen rakentaminen tai kävijämäärien kasvu
- Rahoituksen riittävyys
- Kehittämisen jääminen suunnittelun tasolle

Onnistumisen mittarit

- Luontoarvot säilyvät tai vahvistuvat
- Alue on siisti, saavutettava ja aktiivisessa käytössä
- Kalanviljelyhistoria näkyy alueella
- Uusia kävijöitä saadaan luontoarvoja vaarantamatta

LOHJA
Järvikaupunki

Yhteenveto – yhteiset tavoitteet ja ristiriidat

Yhteinen näkemys

- Luontoarvot ovat Porlan tärkein vahvuus.
- Alueen hoitoa, saavutettavuutta ja tunnettuutta tulee parantaa.
- Kalanviljelyhistoria ja alueen identiteetti halutaan säilyttää.
- Nykytilanteeseen ei olla tyytyväisiä – alueen tulevaisuudesta toivotaan päätöksiä ja konkreettista etenemistä.

Näkemyksissä myös eroavaisuuksia

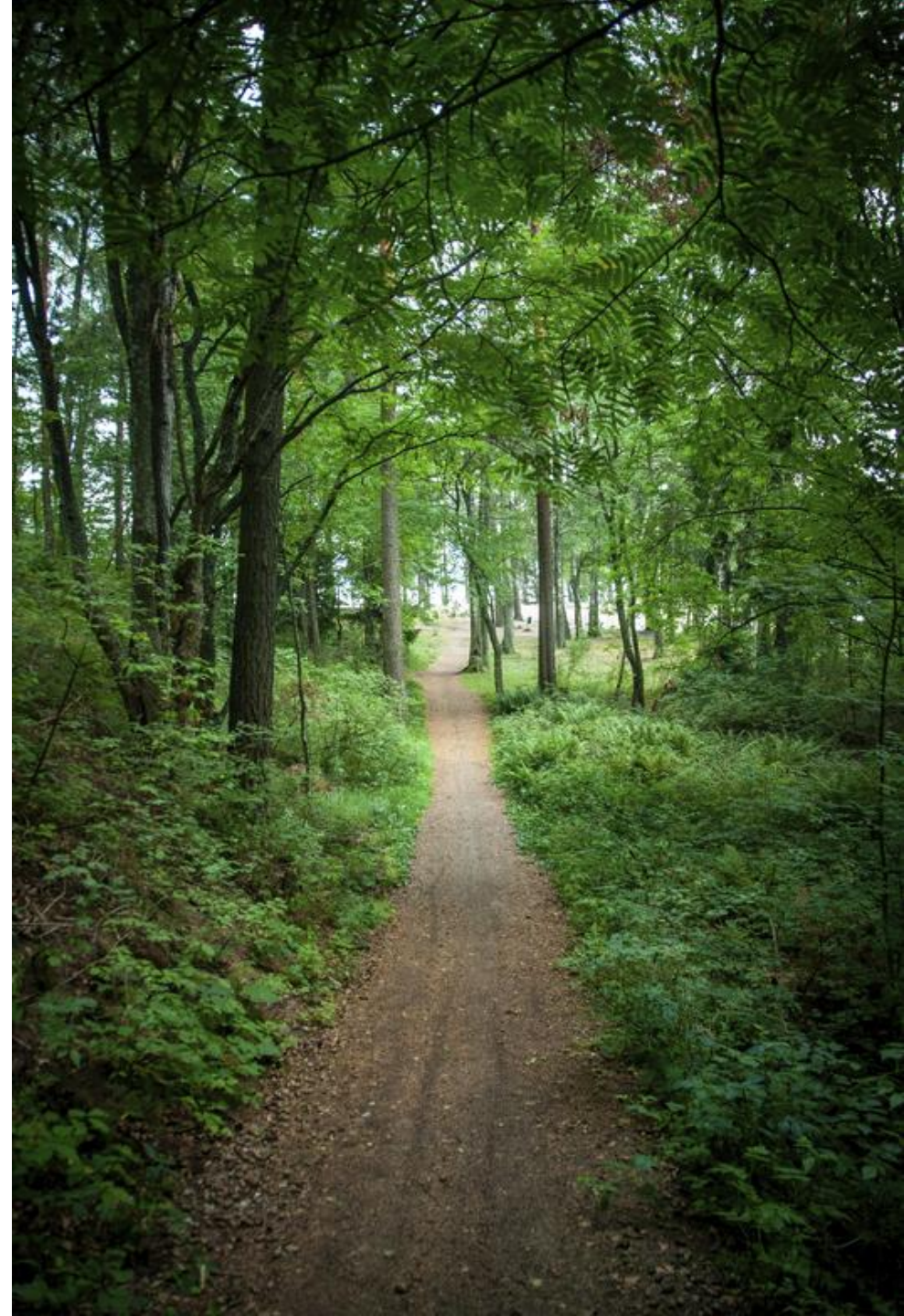
- Rauhallinen, luonnontilainen kohde vs. suuren yleisön kävijämagneetti
- Luonnonmukainen, rehevä ja villi vs. hoidettu ja laitettu kaupunkipuisto
- Luontoarvot riittävät, muut toiminnot ajetaan alas vs. uusia, laajempia palveluita ja toimintoja
- Maltillinen kustannustaso vs. merkittävä investointitaso pitkän aikavälin vetovoimaan

Tavoitetila

- Porlaa halutaan kehittää tavalla, joka vahvistaa alueen vetovoimaa ja käyttöä, mutta säilyttää sen ainutlaatuiset luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot myös tuleville sukupolville.

Miten tästä eteenpäin?

- Tekninen lautakunta valitsee, lähdetäänkö jotain esitellyistä hankevaihtoehtoista jatkokehittämään ja toteuttamaan. Valitun vaihtoehdon toteutussuunnitelman ja kustannusarvion tarkempi valmistelu käynnistetään.
- Teknisen lautakunnan päätöksen jälkeen kaupunkikehityslautakunta ratkaisee, irtisanotaanko alueen nykyinen vuokralainen.
- SITRA:lla käynnissä rahoitushaku luonnon monimuotoisuuden hyödyntämisestä ”Luonnon terveyshyödyt käyttöön kunnissa”, jota tarkoitus hakea Porlan kehittämiseen. Mahdolliset varat haettava summa (150 000€) käytettävä 2027 aikana.

Lisätiedot: Vastuullisuus- ja ilmastoasiantuntija Meeri Hartonen, meeri.hartonen@lohja.fi